

شیوه‌های کاربردی تربیت دینی در قرآن کریم

دکتر محمد اسادی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب

سرشناسه: ارشادی، محمد، ۱۳۴۱ -

عنوان و نام پدیدآور: شیوه‌های کاربردی تربیت دینی در قرآن کریم / محمد ارشادی

محل چاپ: تهران: نیمروز، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ص.

بک: ۶-۲۳-۶۳۱۷-۶۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: نیایا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: تربیت اخلاقی -- جنبه‌های قرآنی

موضوع: Moral education -- Qur'anic teaching

موضوع: اسلام و آموزش -- آموزش -- جنبه‌های قرآنی

موضوع: Qur'anic teaching -- Islamic education

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ش ۹/الف ۳/۳ B

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۳۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۳۸۹۰۹

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤلف می‌باشد و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شیوه‌های کاربردی تربیت دینی در

قرآن کریم

نویسنده:

محمد ارشادی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی تهران جنوب

چاپ اول: ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

طبع جا: خیابری

صفحه: ۱۲۰، نوی: عباسی

چاپخانه: دیر، دیر

ناشر: نمرور

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

آدرس انتشارات: تهران، خیابان کارگر جنوبی، نرسیده به پل، پلاک ۹۱۶،

طبقه ۱

تلفن: ۶۶۱۲۶۸۹۲ - همراه: ۰۹۱۲۶۹۰۸۳۱۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۷-۲۳-۶

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۷-۲۳-۶

فهرست

۱۳	 مقدمه
۱۵	 بخش اول
۱۷	 فصل اول کلیات
۱۷	 ضرورت اهمیت نگاه بررسی شیوه‌های کاربردی تربیت در قرآن کریم
۲۰	 پیشینه و اهداف تحقیق
۲۸	 تبیین موضوع و عنوان بحث
۴۲	 روش تحقیق
۴۳	 جمع‌بندی و حاصل بحث در فصل این
۴۷	 فصل دوم: تبیین کلی «مبانی، اهداف، اصول و شیوه‌های تربیتی»
۴۹	 مقدمه
۵۱	 الف) مبانی تربیتی
۵۱	 تعریف لغوی و اصطلاحی
۵۲	 تقسیم مبانی تربیت
۵۳	 مبانی تربیتی در قرآن کریم
۵۳	 (۱) تأثیرپذیری متقابل ظاهر و باطن در انسان:
۵۶	 (۲) کرامت:
۵۸	 (۳) خداگرایی فطری:

۵۹	 (۴) اختیار و انتخاب‌گری:
۶۱	 حاصل بحث در مبانی تربیتی
۶۲	 (ب) هدف‌های تربیتی
۶۲	 تعریف هدف
۶۳	 هدفمندی تربیت
۶۴	 هدف تربیت، به‌ویژه تربیت دینی
۷۳	 ارتباط هدف با سایر عناصر تربیتی
۷۳	 حاصل بحث در هدف تربیتی
۷۴	 اصول تربیتی
۷۵	 تعریف لغوی و اصطلاحی
۷۶	 مبانی و بررسی در تعریف اصل
۷۷	 اهمیت، - بده و رابطه اصل با سایر عناصر تربیت
۷۸	 مبانی اصل تربیتی
۸۰	 نمونه‌هایی از اصول تربیت در قرآن کریم
۹۰	 حاصل بحث در اصول تربیتی
۹۱	 (د) شیوه‌های تربیتی
۹۳	 بررسی تفاوت یا ترادف شیوه با روش
۹۶	 رابطه‌ی شیوه با سایر عناصر تربیتی
۹۸	 تقسیم شیوه و روش‌های تربیتی
۱۰۰	 نمونه‌هایی از شیوه‌های تربیتی
۱۰۲	 حاصل بحث در شیوه‌های تربیتی
۱۰۴	 جمع‌بندی بحث در فصل دوم از بخش اول
۱۰۷	 بخش دوم: معرفی و بررسی شیوه‌های تربیتی در قرآن کریم
۱۰۹	 فصل اول: شیوه اسوه و الگو
۱۰۹	 مقدمه
۱۱۰	 مفهوم‌شناسی
۱۱۱	 بررسی و تبیین اسوه در قرآن
۱۲۸	 تبیین تربیتی شیوه اسوه‌دهی و الگوپذیری

۱۲۹	مکانیزم اسودهی و الگوپذیری
۱۳۴	شرایط الگوپذیری
۱۳۸	ویژگی‌های شیوه اسودهی
۱۳۹	حاصل بحث در شیوه اسودهی
۱۴۳	فصل دوم: شیوهی موعظه یا پند و اندرز
۱۴۳	مقدمه
۱۴۴	مفهوم‌شناسی
۱۴۶	بررسی و تبیین موعظه در قرآن
۱۵۲	تبیین و تحلیل تربیتی شیوه موعظه
۱۶۷	راهکارهای شیوه موعظه
۱۹۲	حاصل بحث در راهکارهای موعظه
۱۹۴	حاصل بحث در شیوه موعظه
۱۹۸	فصل سوم: شیوه‌های تشبیه، تندی و تحذیر
۱۹۸	مقدمه
۱۹۸	مفهوم‌شناسی
۲۰۰	تبیین، چگونگی ارتباط تشبیه با تربیت
۲۰۱	تبیین شیوه تشبیه در قرآن
۲۰۷	حاصل بحث در شیوهی تشبیه
۲۰۸	مقدمه
۲۰۹	مفهوم‌شناسی
۲۰۹	تبیین شیوه تندی در قرآن
۲۱۷	تبیین چگونگی ارتباط میان تندی و تربیت
۲۱۸	موانع و شرایط تندی
۲۲۷	حاصل بحث در شیوهی تندی
۲۲۹	بررسی تحذیر در قرآن
۲۳۱	تبیین و تحلیل تربیتی شیوه تحذیر
۲۳۴	حاصل بحث در شیوهی تحذیر
۲۳۶	فصل چهارم: شیوهی وعده - وعید

۲۳۶	مقدمه
۲۳۷	تبیین چگونگی ارتباط میان وعده و تربیت
۲۴۱	بررسی و تبیین «وعده» در قرآن
۲۵۰	تبیین حوزه کاربردی «شیوه وعده‌دهی در مقایسه با شیوه تشییر»
۲۵۲	حاصل بحث در شیوهی وعده‌دهی
۲۵۳	مقدمه
۲۵۴	بررسی و تبیین «وعید» در قرآن کریم
۲۶۱	تبیین چگونگی ارتباط میان «وعید» با تربیت
۲۶۴	نکات شیوه وعید با شیوه تنذیر
۲۶۴	نقاط اشتراک
۲۶۵	نقاط افتراق
۲۶۵	حاصل بحث در شیوهی «وعید»
۲۶۸	فصل پنجم: شیوهی تشویق و تنبیه
۲۶۸	مقدمه
۲۶۸	مفهوم‌شناسی
۲۶۹	تبیین بررسی و تشویق در قرآن
۲۷۵	تبیین تربیتی شیوه تشویق
۲۷۸	مکانیزم تاثیرگذاری تشویق
۲۸۲	حاصل بحث در شیوه تشویق
۲۸۴	مقدمه
۲۸۶	مفهوم‌شناسی
۲۸۷	تبیین و تحلیل تربیتی تنبیه
۲۹۱	بررسی و تبیین «تنبیه» در قرآن
۲۹۵	شرایط و حدود تنبیه
۳۰۳	حاصل بحث در شیوه تنبیه
۳۰۶	فصل ششم: شیوهی خوف و رجا
۳۰۶	مقدمه
۳۰۸	بررسی و تبیین مفهوم امیددهی یا رجا در قرآن کریم

۳۱۶	تبیین و تحلیل تربیتی شیوه امیددهی
۳۱۹	مکانیزم تاثیرگذاری «امید»
۳۲۱	حاصل بحث در شیوه امیددهی
۳۲۲	مقدمه
۳۲۶	مقصود از خوف و تخویف
۳۲۸	بررسی و تبیین «خوف، تخویف و خایفین» در قرآن کریم
۳۳۹	تبیین و تحلیل تربیتی شیوه تخویف
۳۴۲	زمینه‌ها و شرایط تخویف
۳۴۸	بررسی ترهیب در قرآن
۳۵۲	تبیین و تحلیل تربیتی ترهیب
۳۵۳	حاصل بحث در شیوه تخویف و ترهیب
۳۵۷	فصل نهم: شیوه عفو و صفح
۳۵۷	مقدمه
۳۵۷	مفهوم‌شناسی
۳۵۸	بررسی و تبیین «عفو و صفح» در قرآن کریم
۳۶۷	تبیین و تحلیل تربیتی شیوه عفو و صفح
۳۷۲	زمینه‌ها، شرایط و فواید «عفو و صفح»
۳۷۴	حاصل بحث در شیوه «عفو و صفح»
۳۷۷	فصل هشتم: شیوهی عبرت‌آموزی
۳۷۷	مقدمه
۳۷۹	بررسی و تبیین عبرت در قرآن
۳۸۳	تبیین و تحلیل تربیتی عبرت‌آموزی
۳۸۶	زمینه‌ها و شرایط عبرت‌آموزی
۳۸۹	مکانیزم و راهکارهای عبرت‌آموزی
۳۹۱	مصادر عبرت در نهج البلاغه
۳۹۳	حاصل بحث در شیوه عبرت
۳۹۵	نقدی بر نحوه بررسی عناصر تربیتی در منابع اسلامی
۳۹۷	جمع‌بندی و حاصل بحث در بخش دوم

- ۴۰۱ خاتمه
- ۴۰۱ در خاتمه، سه نکته را متذکر می‌شویم
- ۴۰۱ نکته اول: نیم نگاهی به آنچه در این پژوهش انجام شد.
- ۴۰۳ نکته دوم: علل برتری شیوه‌های تربیتی قرآن کریم
- ۴۱۰ نکته سوم: پاسخ‌گو بودن، به سؤالات اصلی و فرعی
- ۴۱۳ فهرست آیات
- ۴۱۷ فهرست منابع

مقدمه

درود و سلام بر خاتم پیامبران محمد مصطفی صلی الله علیه و اله و عترت طاهرینش. این کتاب خاتم الاوصیا بقیة الله الاعظم ارواحنا له الفداء و متابعین آنان علما، مربیان، اساتید عظام از گذشته تا به حال، خاصه بزرگوارانی که حقیر را در تدوین آن اثر یاری نموده‌اند، این پژوهش که در نوع خود به لحاظ موضوع بدیع و نو، نیاز عام و خاص، و به لحاظ منبع بسیار ارزشمند و کریم، به هدف آشنایی بیشتر مربیان، معلمان و والدین با اصول و شیوه‌های تربیت دینی با رویکرد کاربردی مبتنی بر آیات قرآن کریم، در دو بخش و یک خاتمه تألیف شده است.

بخش اول: از دو فصل تشکیل شده است:

فصل اول: کلیات و مقدمات شامل «بیان اهمیت و ضرورت موضوع، تبیین موضوع، هدف تحقیق، سؤالات، پیشینه و روش تحقیق»
فصل دوم: تبیین و تفصیلی بر «مبانی، اهداف، اصول و شیوه‌های تربیتی»

بخش دوم: بررسی شیوه‌های کاربردی تربیت دینی در قرآن کریم که مشتمل بر هشت فصل می‌باشد.

خاتمه: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری مشتمل بر سه نکته می‌باشد.

لازم به ذکر است حقیر این اثر را در سال ۱۳۸۶ با عنایات حق تعالی و راهنمایی اساتید معظم به‌ویژه استاد فرهیخته حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدباقر سعیدی روشن به عنوان پایان‌نامه‌ی دکتری، تدوین و با درجه‌ی علمی خوب در مرکز مدیریت حوزه‌ی علمیه‌ی قم منعقد گردید. لکن با توجه به ارزش اثر و اهمیت موضوع، بر آن شدم به جهت ترویج فرهنگ قرآنی در حوزه‌ی تربیت اسلامی، آن را چاپ و نشر نمودم. در اختیار عموم مؤمنین به‌ویژه طلاب علوم دینی، دانشجویان رشته‌های مرتبط، معلمان و والدین محترم قرار دهم و صواب استفاده از آن را به ارواح لایزال معان، مربیان معظم و والدین تقدیم نمایم. به امید رضای حق تعالی

والسلام علی من اتبع الهدی

دکتر محمد ارشادی

تهران - ۱۳۹۶ هـ. ش